

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Comparatur cum Lysias. Capvt LXX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Plato in Menexeno.

Τὸν, χρῆσθ' ὅν μενεμημένους ἡμέτερον λόγον, εἰδότες ὅτι τὰ τῶν λευκόμαθων πάντα καὶ κήματα, καὶ ἐπιτηδεύματα, ἀσχερά καὶ χακὰ. οὔτε γὰρ πᾶσι καλῶ φέρει τῶ κερτακίον, μετ' ἀναδρίας, ἄλλω γὰρ ὁ τοῖσ' ἄριστοι καὶ οὐκ ἐαυτῶ. οὔτε σώματ' καὶ ἰσχύος δειλῶ καὶ χακῶ ἐπινοικνέοντα πρῶτον φαίνεται, ἀλλ' ἀπρεπῆ, καὶ ἐπιτρανέστερον ποιεῖ τ' ἔχοντα, καὶ ἐμφαίνει τὸν δειλίαν πᾶσι τε ἐπιτηδῆ καὶ χωρὶς ὀμνή δικαιοσύνης, καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία, οὐ θορία φαίνεται. Ὡν ἕτεροι καὶ πρῶτον, καὶ ὄσσοι, καὶ διὰ παντός πᾶσαν πάντας προθυμίαν περὶ αὐτῶν ἔχειν ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερβαλεῖσθε, καὶ ἡμᾶς, καὶ τοὺς πρόδον ἐυκλείας, & cetera. Ad summum concludit. Καὶ εἰάν μὲν ταῦτα ἐπιτηδεύσητε φίλοι παρὰ φίλους ἡμᾶς ἀφιέσθε ὅταν δὴ ὑμᾶς ἡ προσήκουσα μοῖρα κομισθῇ, ἀμεληδέστερας δὲ ὑμᾶς καὶ χακιδέντας οὐδ' εἰς εὐδῆσθ' ὑποδέξεται. Hæc est, Quod ex præclaris orti estis parentibus, ὁ filij, præsentia testantur. Tum oportet igitur vos veiborum nostrorum memores, si quid aliud exerceatis cum virtute exerceatis, scientes absque virtute omnia studia, & fortunas turpes, malæque esse. Diuitia namque splendorem afferunt nullum eas cum ignavia possident, neque enim sibi hic, sed alteri parat, possidetque diuitias. Neque forma corporis, atque robur timido, & prauo cum insunt, decorem præstant, cum namque dedecent, notiores efficiunt, ignauiamque patefaciunt. Præterea scientia, quæ est remota à iustitia, aliaque virtute, non sapientia, sed calliditas esse videtur. Quas ob res omni studio, diligentiaque contendite, vt & nos, & maiores nostros virtutis gloria superetis. (Ad summum) Si obsequij fueritis Charit ad Charos, post exactum vitæ curriculum migraturi estis, si autem neglexeritis, omnis vos posteritas auersabitur. Hæc & similia Græcæ præsertim florida sunt, & culta, sed quanto hæc acriora.

CICERO.

Credo enim vos homines nobiles, magna quadam spectantes, non pecuniam (vt quidam nimis creduli suspicantur) quæ temper ab amplissimo quoque, clarissimoque contem-

pta est, non opes violentas, & P. R. minime ferendam potentiam, sed claritatem ciuium, & gloriam concupisse. Ea autem est gloria, laus recte factorum, magnorumque in reipub. meritorum, quæ cum optimi cuiusque tum etiam multitudinis testimonio comprobatur, & cetera. quæ hic fuisse. Tum conuersus ad Antonium, quare flectere te quaeso, & maiores tuos respice, atque ita gubernare rempub. vt natum esse te ciuem tui gaudeant: sine quo, nec beatus, nec clarus esse quisquam potest. Priora arma sunt pomparum, & ludj, hæc pugna, & lacertorum.

Cic. Phil. lpp. v. Platonis exhortatio similis est oratio, & prælostra Ciceronis ferros armorumque fulgori.

Comparatur cum Lysia.

CAPVT LXX.

Lysie vna virtus est familiarissima χάρις, καὶ ἰυστομία. Ingenua quædam gratia, & rotunditas, quæ in eius orationibus perpetuo spirat sine fuce, & calami stultis, naturali, eoque simplicis habitu contenta. Huiusmodi sunt illa.

LYSIA S.

Δαπάνησαντες οὖν ἡδὴ συσκευάζοντες ἑλθόντες κόποισιν τὴν δύραν. οἱ δὲ ἡμᾶς ἐκέλευσεν εἰσιέναι. ἐπειδὴ δὲ ἔνδον ἐγενομεθα ἐμὲ ἐκβαλλήσιν οἰκίας, πρῶτον δὲ συναρπάσαντες ἔδησαν πρὸς τ' κίονα: καὶ λαβὼν μάλιστα οἱ τέσσαρες πολλὰς πληγὰς εἰς οἶκον αὐτὸν κατέβησαν. καὶ οὐκ ἔληρκεσεν αὐτὰ ταῦτα μόνον δεκαμάρτην, ἀλλὰ ἐξηλοκῶς τ' ἡνείων τὸς πονηροτάτους ἐν τῇ πόλει, νεώσι δὲ τὰ παρὰ τὰ παρεληφώς, καὶ προσσαυέμενον νέον, καὶ πλεονεξίας εἶναι πάλιν τὸς οἱπέ τας ἐκέλευσεν ἡμέρας ἡδὴ γενομένης πρὸς τ' κίονα αὐτὸν ἐπιτάλας μασίγην. Nos igitur sumpta cæna, cum iam aduersperasceret, ad eum digressi pulsamus fores, illi continuo iubent nos ingredi. Postquam introducti fuimus me quidem primum extrudunt adibus, huic autem raptum ad columnam alligant, nec mora arrepto quis flagello, multisque plagis impositis hunc in egestulum conclusit. Neque satis illi fuit hæc audacia, sed flagitiosissimos totius ciuitatis iuuenes imitatus, vt qui nuper accepto partimonio se bene nummatum adolescentem fingeret,

geret, iterum per domesticos lorarios, cum iam illucesceret, miserum ad columnam alligatum iubet virgis caedi.

Is est Lysia stylus, & penè continuus tenor. Hæc rotunditas Ciceroni non deest. Simatur exemplum ex 4. ad Herennium planè Lysiacò caractere signatum. Nam vt forte hic in balneas venit, cepit postquam perfusus est defricari. Deinde vbi visum est, vt in alueum descenderet, Ecce tibi iste de transuerso, heus (inquit) adolescens pueri tui modo me pulsauerunt: satisfacias oportet. Hic qui id ætatis ab ignoto, præter consuetudinem appellatus esset, erubuit. Iste clarius, eadem, & alia dicere cepit. Hic vix tandem (inquit) sine me considerare. Tum verò iste cepit clamare voce ista, quæ facillè cuius rubores elicere posset. Ita petulans es, atque acer, vt ne ad solarium quidem idoneus, sed penes scenam, & in eiusmodi locis exercitus sis. Contributus est adolescens, nec mirum, cui etiam nunc pædagogum lites ad aurículas versarentur, imperito huiusmodi conuiciorum. Item.

Lysiaci characteris in Cicero exemplum.

CICERO.

Præparatis idoneis locis instrumentum, & suppellectilem distribuere cepimus, ac primum ea secerimus, quibus ad res diuinas vti solemus: Postea mundum muliebrem, qui ad dies festos comparatur: Deinde virilem: Item dierum solemnium ornatum. Nec minus calcamenta viri que sexui conuenientia: Tum iam scutum arma, ac tela seponébatur, & in altera parte instrumenta, quibus ad lanificia vtuntur, post quæ ad cibum conficiendum vasa, vt assolent, consuebantur: Inde quæ ad lauationem, quæ ad exornationem, quæ ad mensam quotidianam, atque epulationem pertinerent, exponebantur.

Quæ sequuntur supra Lysiam. Cum ad Cyrum minorem regem Persarum præstantem ingenio, atque imperij gloria Lyfander, Lacedæmonius vir summæ virtutis, venisset Sardis, ei que dona à socijs attulisset, & cæteris in rebus comis erga Lyfandrum, atque humanus rex fuit, & ei quendam consecrum agrum, diligenter constitum ostendit. Cum autem admiraretur Lyfander, & proceritates arborum, & directos in quincuncem ordines, & humum subactam, atque puram, & suauitatem odorum, qui afflaretur è floribus, tum dixit: Mirari se non modò diligentiam,

Cic. longè plus habet floris quam Lysias.

sed etiam soletiam eius, à quo essent illa dimensa, atque descripta. Ei Cyrus respondit: Atqui ego ista sum omnia dimensus, mei sunt ordines, mea descriptio: Multa etiam istarum arborum mea manu sunt sita. &c. &c.

Nihil est in toto Lysia cum his dicendi veneribus comparandum. Iam in hoc maxime differunt, quòd Lysias, vt Archyta Columba quandiu vires indita patiuntur, suum quidem volat, at si contendit altius, mox exhaustus corruit, & ad terram alliditur. Itaque in exordijs, & attenuatis illis narrationibus, vt notat Halicarnassicus, quasi leni Austro fertur, & exultat. Mox in demonstrationibus, & exornationibus languescit, in affectibus profus extinguitur, ex quo infinitis virtutibus, quas supra commemorauimus, à Cicero facili negotio obruitur.

Discrimen Ciceronis & Lysia Archyta Columba.

Comparatur cum Isocrate.

CAPVT LXXI.

Isocratis quoque permagnus amator, & felix imitator exiit M. Tullius, nec mirum, Isocratis sunt enim illi Rhetori quam eximie virtutes. Prima est *σιμυδότης*, decora quædam maiestas, quam illi totum corpus orationis grande, & numerosum, variæque intermicantes sententiæ conciliant. Altera *ὑμωσθη* ex non inuim delectu, iunctura, figurarumque ornatu confurgens quædam formositas, vt mihi plerumque stylus eius videatur, non dissimilis vineæ illi aureæ Regum Persarum, quam racemi ex varia margaritarum opulencia confecti, mollibus corymbis in serpentem discoloru ornatu vestiebant. Eius verò vis potissimum in Panegyricis elucet, quarum orationum præclarus est artifex, & cum paucis comp. raudus, quam etiam in hoc genere Cicero non cedit. Subijciam ex utroque locos quam simillimos, vt facilius vis oratorum dignosci possit. Cicero pro Marcello laudes effert clementiæ, quam bellicis rebus anteponit, quòd hæ quidem multorum sunt communes, illa vniùs propria, & certa sit gloria. Hæc ab Isocrate decerpit, cuius apud Philip-pum regem hæc sunt verba.

Isocratis lus vineæ aureæ.